

## บทบาทของภาคีเครือข่ายในการมีส่วนร่วมบริหารจัดการป่าชุมชน

นันทนา บุญยานันต์ และประลอง คำรงค์ไทย

### บทคัดย่อ

ในช่วงระยะเวลาที่ผ่านมา การบริหารจัดการพื้นที่ป่าและทรัพยากรธรรมชาติโดยภาครัฐเป็นหลักเพียงฝ่ายเดียวถือว่าประสบความสำเร็จพอสมควร พื้นที่ป่าเกิดความเสื่อมโทรมและมีจำนวนลดน้อยลงมาอย่างต่อเนื่อง ภาครัฐจึงจำเป็นต้องปรับนโยบายเสียใหม่ โดยเน้นการให้ทุกภาคส่วนได้เข้าร่วมเป็นภาคีหรือมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติให้มากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งการส่งเสริมการบริหารจัดการป่าในรูปแบบของป่าชุมชน ซึ่งเป็นรูปแบบที่ภาคประชาชน ชุมชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมอย่างแท้จริง โดยมีภาครัฐ ภาคเอกชน สถาบันการศึกษา และองค์กรต่าง ๆ ให้การสนับสนุน อันจะนำไปสู่การพัฒนาและปรับปรุงการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ภายใต้การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการจากทุกภาคส่วนได้อย่างยั่งยืนต่อไป

กรมป่าไม้ โดยสำนักจัดการป่าชุมชนซึ่งเป็นหน่วยงานหลักในการส่งเสริมและพัฒนากิจการป่าชุมชน ประกอบกับในปัจจุบันการทำงานด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ในรูปแบบของป่าชุมชน มีภาคีเครือข่ายเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการป่าชุมชนมากมาย ได้แก่ หน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและภาคเอกชน ภาคส่วนอื่นของสังคม ทั้งบุคคล ครอบครัวยุ ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรเอกชน สถาบันศาสนา และสถานศึกษา ที่มีการทำงานร่วมกันโดยมีบทบาทและมีส่วนร่วมหรือมีวัตถุประสงค์ร่วมกัน ผ่านกระบวนการจัดกิจกรรม โดยภาคีเครือข่ายสามารถรักษาความสัมพันธ์ที่ดี เสริมสร้างความเข้มแข็งประสานสัมพันธ์ และร่วมกันส่งเสริมกิจกรรมการบริหารจัดการป่าชุมชนได้อย่างต่อเนื่องและยั่งยืน

ดังนั้น เอกสารฉบับนี้จัดทำขึ้นเพื่อนำเสนอแนวคิดที่เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการป่าชุมชน บทบาทของภาคีเครือข่ายการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการป่าชุมชน ได้แก่ ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรเอกชน สถาบันศาสนา และสถานศึกษา พร้อมทั้งนำเสนอกรณีตัวอย่างประกอบ นอกจากนี้ได้นำเสนอแนวทางการส่งเสริมเครือข่ายป่าชุมชนกรมป่าไม้ระดับจังหวัด และนำเสนอแนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายในการบริหารจัดการป่าชุมชน ซึ่งเป็นการรวบรวมองค์ความรู้และประสบการณ์การ รวมทั้งบทเรียนที่ได้รับจากการทำงานร่วมกับองค์กรภาคีต่าง ๆ เพื่อเป็นแนวทางการส่งเสริมและพัฒนากิจการงานอย่างมีส่วนร่วมกับภาคีเครือข่ายในการบริหารจัดการป่าชุมชนต่อไป

คำหลัก : ภาคีเครือข่าย, การมีส่วนร่วม, การบริหารจัดการป่าชุมชน